

Böyük alim, müqəddəs insan

Hər il oktyabr ayının 10-da qədirbilən xalqımız şərqşünas alim, filologiya elmləri doktoru, professor Aida xanım İmanquliyevanın doğum gününü ehtiram və hörmət əlaməti olaraq silsilə tədbirlərlə qeyd edir.

Aida xanım İmanquliyeva 1939-cu il oktyabrin 10-da Bakı şəhərində dünyaya gəlmişdir. 1957-ci ildə Bakı şəhərinin 132 sayılı orta məktəbini qızıl medalla bitirmiş və həmin ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki BDU-nun) Şərqşünaslıq fakültəsinin ərəb filologiyası bölməsinə daxil olmuşdur. 1962-ci ildə universiteti bitirəndən sonra həmin universitetin Yaxın Şərq Xalqları Ədəbiyyatı tarixi kafedrasının aspirantı olmuş, daha sonra keçmiş sovetlər birliyinin Elmlər Akademiyasının Asiya Xalqları İnstitutunun aspiranturasında təhsil almışdır.

1966-ci ildə namizədlik dissertasiyasını uğurla müdafiə edən Aida İmanquliyeva Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Şərqşünaslıq İnstitutunda mehsuldar elmi fəaliyyətə başlamışdır. Zəhmətkeşliyi, zəkası, qabiliyyəti, istedadı ilə diqqətləri cəlb edən Aida xanım elmin bütün enişli-yoxuşlu yollarını pillə-pille keçərək kiçik elmi işçidən baş elmi işçi, şöbə müdürü, elmi işlər üzrə direktör müavini və nəhayət, Azərbaycan Elmlər Akademiyası Şərqşünaslıq İnstitutunun direktoru vəzifəsinə qədər ucalmışdı. 1989-cu ilde Aida xanım İmanquliyeva və Tbilisi şəhərində müvəffəqiyətə doktorluq dissertasiyini müdafiə etmiş, filologiya elmləri doktoru elmi dərəcəsi və tezliklə bu ixtisas

ataşı-görkəmli jurnalist, pedagoq, əməkdar elm xadimi Nəsim İmanquliyev Azərbaycan mətbuatında inkişafın bünövrəsini qoyanlardan biri olmuşdur. Uzun müddət "Bakı" və "Baku" qəzetlərinin baş redaktoru olmuşdur. Anası Gövhər İmanquliyeva (Sultanzadə) Şamaxıda əsilzadə ailəsində anadan olmuşdur. Aİ-

da xanım görkəmli Azərbaycan yazıçısı, alim və pedagoq Mir Cəlal Paşayevin ocağına gəlin gelmişdir. Boşa-başa çatlığı mötəbər ziyanlı mühitinin məlum təsiri nəticəsidir ki, Aida xanım İmanquliyevanın həyat və yaradıcılığı milli ziyanlı qadınlar içərisində bənzərsizliyi, yüksək dəyərli xüsusiyyətləri ilə seçilirdi.

Aida xanım İmanquliyevanın tədqiqat əsərləri və tərcümələri ədəbiyyat və mədəniyyət xəzinəmizin zəngin sərvətləridir. Qələmə aldığı bütün əsərləri bu insanların əsl elm fədaisi, cəsarəti fikir və söz sahibi, kamil şəxsiyyət olduğunu təsdiqləyir. Aida xanım qısa, lakin şərəfli ömrü boyu Azərbaycan elminin inkişafı yolunda ba-

cardığını etmişdir. 3 monoqrafiyanın və 70-dən artıq elmi məqalələrin müəllifi olan Aida xanım şərq filologiyası sahəsində yazılmış bir çox elmi əsərlərin redaktoru olmuşdur. O, həmçinin Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Şərqşünaslıq İnstitutunda fəaliyyət göstərən "Asiya və Afrika xarici ölkələr ədəbiyyatları" ixtisası üzrə müdafiə şurasına sədrlik etmişdir.

Aida xanım İmanquliyevanı tanıyanlar onun son dərəcə zəhmətkeş, özünə qarşı həddindən artıq tələbkar bir alim olduğunu yaxşı bilirlər. Onun qələmindən çıxan hər bir əsər gərgin, böyük bir zəhmətin nəticəsidir. Tədqiqatçıların haqlı olaraq qeyd etdikləri kimi Aida xanım bu gün ərəb məhcər ədəbiyyatının beynəlxalq miqyasında en görkəmli, ən sanballı tədqiqatçısıdır. Bu nəinki Azərbaycan və əski Sovet ərəbşünasları, hətta Avropa şərqşünasları, ərebləri özləri belə etiraf edirlər.

Cox təessüf ki, az yaşadı... Cəmi 53 il yaşadı Aida xanım. 1992-ci il sentyabrın 19-da vəfat etsə də bu gün də ürəklərdə yaşayır, onun elmi fəaliyyəti bu gün də tədqiqatçıların diqqət mərkəzində saxlanılır. Böyük alim, professor Aida xanım İmanquliyeva bu gün öz əməlli, yaradıcılığı ilə ölməzlik abidəsinə çevrilmişdir.

Aslan CƏLİLOV.

Dram Teatrında bir sıra əsərlərə dekorasiya vermiş, geyim eskizləri çəkmışdır.

Xalq artisti Nəcibə Məlikova (1921—1992) Buzovna qəsəbəsində dünyaya gəlmişdir. Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında və „Azərbaycanfilm“ kinostudiyasında işləmişdir. Teatrda və kinoda yaddaqalan obrayalar yaratmışdır.

Şair, dramaturq Hüseyin Cavid (1882-1941) anadan olub. Klassik Ədəbiyyatımızın en yaxşı nümunələrini inkişaf etdirib. Çoxlu şeirlər, poemalar, dram əsərləri yazıb. "Şeyx Sənan", "Peyğəmbər", "İblis", "Topal Teymur" və başqa əsərləri məshhurdur. Repressiya qurbanı olub. Sibire sürgün edilib. İrkutskidə vəfat edib. Sonralar nəsi vətənə getirilib, Naxçıvanda dəfn olunub.

25 oktyabr: Xalq rəssamı Bədure Əfəqanlı (1912—2002) Bakıda dünyaya gəlmişdir. İlk azərbaycanlı qadın teatr rəssamlarından biri, əməkdar incəsənet xadimi idi. Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında işləmişdir. 1934—35-ci illərdə Aşqabad Musiqili

Yaşa görə əmək pensiyalarının orta aylıq məbləği orta aylıq əmək-haqqının 43,4 faizini təşkil edir

Respublika Dövlət Sosial Müdafiə Fondundan verilən məlumatda bildirilir ki, 1 oktyabr 2014-cü il tarixə ilkin hesabata görə ölkədə pensiyaçılarının sayı 1286,2 min nəfərdir. İlin əvvəli ilə müqayisədə artım 9,1 min nəfər və ya 7 faiz olmuşdur. Pensiyacıların 782581 nəfərini və ya 60,9 faizini yaşa görə, 363181 nəfərini və ya 28,2 faizini əlli ilə görə, 140425 nəfərini və ya 10,9 faizini isə ailə başçısının itirməyə görə əmək pensiyaçıları alanlar təşkil edir.

2014-cü ilin 1 oktyabr tarixinə əmək pensiyalarının orta aylıq məbləği 172,9 manat olmuş, o cümlədən yaşa görə əmək pensiyasının orta aylıq məbləği 191,5 manat təşkil edir. Hazırda yaşa görə əmək pensiyalarının orta aylıq məbləği ölkə üzrə aylıq əmək-haqqının 43,4 faizini təşkil edir. Bu da Avropa Sosial Xartiyasının tələblərinə tam cavab verir.

İşəgötürənlər tərəfindən 14 min 774 halda əmək qanunvericiliyinin tələbləri pozulub

Cari ilin 9 ayında Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti (DƏMX) idarə müəssisə və təşkilatlarda Əmək qanunvericiliyinə əməl olunmamasına dövlət nəzarəti zamanı işəgötürənlər tərəfindən 14 min 774 halda əmək qanunvericiliyi tələblərinin pozulması faktını aşkar edib. Həmin hüquq pozuntularının əksəriyyəti özəl sektora aid müəssisələrdə, topdansatış, ticarət və ictimai iaşə, tiqinti sektorlarında baş vermişdir.

Əmək qanunvericiliyinin tələblərinin pozulması hallarına yol vermiş işəgötürənlər İnzibati Xətalar Məcəlləsinin müvafiq bəndləri əsasında cərimələr tətbiq olunub. Cərimələrin 41,1 faizi, yəni 1 milyon 441 min 600 manatı dövlət bütçəsinə ödənilib. Bu rəqəm ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 23,6 dəfə çoxdur.

TƏQVİMDƏN SƏTİRLƏR

20 oktyabr: Energetiklərin peşə bayramıdır.

Akademik Qambay Əli-zadə 1899-cu ildə Gəncədə anadan olmuşdur. Geologiya-minerologiya elmləri doktoru, görkəmli geoloq və paleontoloq, əməkdar elm xadimi idi. Azərbaycanda paleontologiya və stratıqrafiyanın banilərindən biri idi.

Xalq artisti, məlahətli səsi və yüksək ifaçılıq bacarığı ilə tanınan müğənni **Şövkət Ələkbərova** Bakıda (1922—1993) dünyaya gəlmişdir. Mahnı və qəqsənsəmənin, filarmoniyanın solisti olmuş, bir sıra xarici ölkələrdə çıxış etmişdir.

21 oktyabr: Vətənpərvər şair, filologiya elmləri doktoru, əməkdar incəsənet xadimi **Xəlil Rza Ulutürk** (1932—1994) Salyanda anadan olmuşdur. Şairliyi

ile bərabər xalq hərəkatının feallarından biri kimi tanınır və hörmət qazanmışdır.

22 oktyabr: Akademik, kimya elmləri doktoru **Toğrul Şaxtaxtinski** (1925—2010) Bakıda anadan olmuşdur. EA-nın kimya elmləri üzrə akademik katibi olub, ali məktəblərdə dərs deyib. Əsas tədqiqatları neft—kimyəvi sintez, kimyəvi genetika və kataliz sahəsinə aiddir. Bir neçə xarici ölkələrdə keçirilmiş beynəlxalq müşavirələrdə çıxış edib, „Azərbaycan kimyası“ jurnalının baş redaktoru işləyib.

24 oktyabr: Görkəmli alim, fizika-riyaziyyat elmləri doktoru **Qosqar Əhmədov** (1917—1975) Gədəbəyə anadan olmuşdur. Büyük Vətən müharibəsində iştirak etmişdir. ADU-da dekan, diferensial və ineq-

ral tənliklər kafedrasının müdürü işləmişdir.

Şair, dramaturq **Hüseyin Cavid** (1882-1941) anadan olub. Klassik Ədəbiyyatımızın en yaxşı nümunələrini inkişaf etdirib. Çoxlu şeirlər, poemalar, dram əsərləri yazıb. "Şeyx Sənan", "Peyğəmbər", "İblis", "Topal Teymur" və başqa əsərləri məshhurdur. Repressiya qurbanı olub. Sibire sürgün edilib. İrkutskidə vəfat edib. Sonralar nəsi vətənə getirilib, Naxçıvanda dəfn olunub.

25 oktyabr: Xalq rəssamı Bədure Əfəqanlı (1912—2002) Bakıda dünyaya gəlmişdir. İlk azərbaycanlı qadın teatr rəssamlarından biri, əməkdar incəsənet xadimi idi. Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında işləmişdir. 1934—35-ci illərdə Aşqabad Musiqili

Dram Teatrında bir sıra əsərlərə dekorasiya vermiş, geyim eskizləri çəkmışdır.

Xalq artisti Nəcibə Məlikova (1921—1992) Buzovna qəsəbəsində dünyaya gəlmişdir. Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında və „Azərbaycanfilm“ kinostudiyasında işləmişdir. Teatrda və kinoda yaddaqalan obrayalar yaratmışdır.

Şair, dramaturq, repressiya qurbanı olmuş **Hüseyin Cavid** (1882—1941) anadan olmuşdur. Onun dram əsərləri Akademik Dram Teatrında tamaşa yaradılmışdır.

29 oktyabr: Şair, dramaturq, repressiya qurbanı olmuş **Hüseyin Cavid** (1882—1941) anadan olmuşdur. Onun dram əsərləri Akademik Dram Teatrında tamaşa yaradılmışdır.

31 oktyabr: „Yeni həyat“ qəzeti nəşrə başlayıb. Cəmi 5 nömrəsi çıxb.